

NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG PHÁT TRIỂN ĐÔ THỊ TP CẦN THƠ

Phóng sự ○ SƠN HÀ

ĐAU ĐẦU TRẬT TỰ KỶ CƯƠNG ĐÔ THỊ

Vào dịp nghỉ lễ 30-4 vừa rồi, tôi đón một người bạn ở TP Hồ Chí Minh đến nhà chơi. Tôi vừa chờ bạn ra khỏi bến xe Cần Thơ (ở quốc lộ 91B) thì cô ta nói ngay: "Chợ gần bến xe, thật nhộn nhịp nhưng cách bố trí như vậy không ổn. Đoạn đường này hẹp, lớp người buôn bán trên lề đường, lớp xe đậu dưới lòng đường mua hàng, làm xe khách ra vào bến vừa khó khăn, vừa nguy hiểm". Mặc dù hơi bị quê, nhưng tôi cố giải thích: "Ồ đâu cũng vậy, chợ búa đông đúc, khó tránh khỏi việc mua bán lấn chiếm lòng lề đường". Thật ra, thời gian gần đây đặc biệt là từ năm 2011, TP Cần Thơ đẩy mạnh việc lập lại trật tự kỷ cương đô thị, nhưng tình trạng mua bán lấn chiếm lòng lề đường, cất nhà không phép, trái phép, lấn chiếm kênh rạch... vẫn diễn ra.

Ninh Kiều là quận trung tâm của thành phố, người dân tập trung về đây để kinh doanh mua bán tương đối đông. Dọc theo các con đường, tuyến hẻm, đều được người dân tận dụng để mua bán. Nhiều nơi, người dân có ý thức, chấp hành tốt trật tự an toàn giao thông, trật tự đô thị nhưng cũng không ít tuyến đường, con hẻm bị một số hộ lấn chiếm để mua bán, xây dựng nhà cửa không phép, sai phép. Thường những nơi bị người dân lấn chiếm kinh doanh, mua bán là những nơi gần chợ. Đường 30 Tháng 4, có chợ Xuân Khánh, dọc trước mặt tiền chợ thường xuyên bị người dân lấn chiếm, ngay cả những hộ kinh doanh gần chợ cũng "án theo", ngành chức năng đã có nhiều giải pháp, thường xuyên cho lực lượng túc trực để chấn chỉnh, nhưng tình trạng lấn chiếm vẫn diễn ra. Khu vực chợ Tân An, cũng cùng chung tình trạng mà mức độ lấn chiếm vỉa hè, lòng đường còn trầm trọng hơn. Nhiều hộ kinh doanh buôn bán còn ngang nhiên bày bán cả dưới lòng đường, nếu có lực lượng chức năng kiểm tra thì bung chạy, nhưng khi lực lượng đi qua thì dẫu lại vào đấy. Chị Thanh, một người dân thường đi chợ Tân An, nói: "Tôi thích hàng hóa ở chợ này do tươi và rẻ. Nhưng tôi rất ngại chạy đến chợ này, hai bên đường người dân buôn bán tràn ra cả lòng đường, người mua hàng cũng tiện thể dựng xe mua hàng làm cho con đường trở nên bất nháo, đi lại khó khăn".

Dọc theo tuyến đường Quang Trung- Cái Cui, nhiều người dân "tận dụng" những điểm trên cầu hoặc gần các cây cầu để bán hàng tự sản tự tiêu. Tình trạng mua bán này vừa mất về mỹ quan, vừa không an toàn cho người tham gia giao thông. Tuyến quốc lộ 91, thuộc địa bàn quận Ô Môn, Thốt Nốt cũng rơi vào tình trạng bị lấn chiếm cục bộ làm nơi buôn bán. Mặc dù các quận này rất nỗ lực để xây dựng vỉa hè, chỉnh trang

Gần 10 năm qua, không thể phủ nhận tốc độ đô thị hóa đã làm thay da, đổi thịt bộ mặt TP Cần Thơ một cách nhanh chóng. Theo đó, đời sống vật chất, văn hóa tinh thần của người dân không ngừng được nâng lên. Tuy nhiên, hệ lụy của quá trình đô thị hóa đã và đang đặt ra nhiều vấn đề nan giải: trật tự kỷ cương đô thị chưa nghiêm, tình trạng ô nhiễm môi trường ngày càng nghiêm trọng...

Bài 2: HỆ LỤY CỦA QUÁ TRÌNH ĐÔ THỊ HÓA

Bà Võ Thị Hồng Ánh, Phó Chủ tịch UBND TP Cần Thơ kiểm tra trật tự kỷ cương đô thị tại khu vực chợ Tân An. Ảnh: H.V

bộ mặt trung tâm quận, nhưng không tránh khỏi tình trạng xem lề đường là nơi buôn bán thuận tiện.

Bên cạnh việc buôn bán lấn chiếm lòng đường, vỉa hè, thì tình trạng cất nhà lấn chiếm sông, rạch, cất nhà không phép, trái phép trên đất vườn cũng làm các quận, huyện đau đầu để giải quyết. Dọc theo hẻm 51 (khu vực 3, phường An Khánh, quận Ninh Kiều) tình trạng lấn chiếm con rạch để kinh doanh, mua bán diễn ra khá phổ biến. Một số hộ đổ bê tông làm nền rồi dựng quán bán cơm cho sinh viên, người ở trọ. Một số hộ thì tận dụng một phần con rạch phía trước để làm chỗ mở tiệm sửa xe, tiệm uốn tóc, thậm chí có hộ xây luôn vài phòng trọ cho thuê, làm cho con hẻm trở nên tấp nập. Tình trạng này còn làm bí đường thoát nước mưa tự nhiên của con hẻm làm con hẻm trở nên dơ bẩn và mau xuống cấp mỗi khi mùa mưa đến. Chị Thanh Xuân, ở phường An Khánh, nói: "Hàng ngày tôi đi làm về trên hẻm 51, thấy cảnh người dân lấn chiếm mương rạch mà bức xúc, nhưng không thấy địa phương xử lý. Theo tôi nghĩ, nếu cứ đà này thì vài năm nữa con rạch chắc sẽ bị lấp và như vậy mùa nước nổi người dân ở đây càng phải gánh chịu tình trạng nước ngập vào nhà, không có đường thoát". Theo UBND quận Ninh Kiều, chỉ riêng trong năm 2012, quận đã tiến hành xử phạt trên 8.430 trường hợp vi phạm trật tự kỷ cương đô thị với số tiền trên 1,3 tỉ đồng. Còn ở quận Bình Thủy, qua kiểm tra năm 2012 ngành chức năng phát hiện 209 trường

hợp xây dựng vi phạm. Ngay khi quận kiểm tra 219 trường hợp tại "khu vực đăng ký không xây dựng nhà không phép, sai phép" ở các phường thì phát hiện có đến 179 trường hợp vi phạm.

Vấn đề khó khăn cho các quận, huyện hiện nay là tình trạng cất nhà không phép trên đất vườn thời gian qua diễn ra khá phổ biến. Nhiều trường hợp người dân không am hiểu thủ tục và cũng ngại khó trong việc làm thủ tục nên vô tư vi phạm. Như bà Nguyễn Hồng Thanh, ở phường Phước Thới, quận Ô Môn, kể: "Khi con cái có gia đình, không có chỗ ở, buộc lòng người làm cha, làm mẹ chúng tôi phải cho con miếng đất cất nhà. Xin phép thì lâu lắc, rườm rà nên đất vườn nhà cứ vậy xây nhà ở".

MÔI TRƯỜNG BỊ XÂM PHẠM

Mặc dù được nhà nước quan tâm, nhưng thời gian qua việc phát triển đô thị một cách ồ ạt đã phát sinh tình trạng ô nhiễm môi trường từ rác thải sinh hoạt, các cơ sở sản xuất và ở các khu công nghiệp. Hiện nay, dọc theo các tuyến đường của TP Cần Thơ, nhất là các tuyến đường mới mở, như Nguyễn Văn Cừ nổi dài, đường Nguyễn Văn Linh... và trong các khu dân cư tự phát, tình trạng rác thải sinh hoạt được người dân đem ra đổ thành từng đống hoặc quăng xuống mương rạch đang là vấn đề báo động. Chị Ngọc Lan, ở phường An Thới, quận Bình Thủy, cho biết: "Tôi thường đi làm qua đường Nguyễn Văn Cừ nổi dài, tôi thấy tình trạng người dân quăng rác sinh hoạt ra

đường chất thành từng đống khá nhiều, làm mất vẻ mỹ quan đường phố. Đây là do ý thức người dân chưa cao". Trong các khu dân cư, vẫn còn tình trạng một số người dân không chịu đóng tiền thu gom rác mà bỏ rác vào bọc rồi đem quăng đại ở góc đường, xuống mương, rạch gần nhà hay quăng "kể" vào đồng rạch nhà người khác, làm cho các khu dân cư trở nên dơ bẩn vì rác. Nhiều con rạch, đường thoát nước do lượng rác thải và nước thải đổ xuống quá nhiều nên dòng chảy bị cản trở và con rạch trở nên ô nhiễm, nước không thoát được mỗi khi trời mưa và triều cường. Con rạch ở hẻm 112, đường 3 Tháng 2, nằm trong tình trạng này, cò, rác đầy con rạch làm cản trở dòng chảy. Chính vì vậy mỗi khi triều cường hay trời mưa mặt hẻm bị ngập nước rất dơ bẩn.

Không chỉ vấn đề rác thải, tình trạng ô nhiễm từ các khu công nghiệp và cơ sở sản xuất nằm trong khu dân cư thời gian qua, nhiều người dân vẫn còn phân nản. Mới đây, Công an TP Cần Thơ vừa ký quyết định xử phạt 20 triệu đồng đối với Công ty TNHH sản xuất và thương mại Trí Thành (đường Hoàng Quốc Việt, phường An Bình, quận Ninh Kiều) về hành vi gây ô nhiễm môi trường. Công ty này trong quá trình sản xuất và kinh doanh bỏ viên, cá viên, xúc xích... đã xả nước thải vượt tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật về chất thải. Trước đó, vào tháng 5-2012, Công ty Trí Thành đã bị phạt hành chính 50 triệu đồng với hành vi tương tự. Theo Phòng Cảnh sát điều tra tội phạm về môi trường Công an TP Cần

Thơ (PC49), vẫn còn không ít tổ chức, cá nhân hoạt động sản xuất kinh doanh chưa tuân thủ đúng các quy định của Nhà nước về bảo vệ môi trường, góp phần làm cho tình hình vi phạm pháp luật về môi trường trên địa bàn diễn biến phức tạp...

Trong năm 2012, Phòng Cảnh sát điều tra tội phạm về môi trường đã tham mưu UBND TP Cần Thơ xử phạt nhiều doanh nghiệp gây ô nhiễm môi trường, trong đó, phải kể đến trường hợp vi phạm của Công ty TNHH Thuận Hưng (quận Cái Răng) - chuyên gia công, sản xuất, chế biến hàng thủy sản đông lạnh bị phạt hành chính với mức phạt lên tới 370 triệu đồng. Khi lực lượng công an kiểm tra đột xuất doanh nghiệp này đã phát hiện công ty thiết kế, lắp đặt đường ống ngầm để xả nước thải phát sinh từ hoạt động chế biến thủy sản chưa qua xử lý trực tiếp ra sông Ba Láng. Việc lắp đặt máy bơm, ống ngầm có van xả đã được công ty thực hiện trong một thời gian dài, có chỉ đạo rất chặt chẽ từ Ban Giám đốc đến người thực hiện. Ngoài ra, Phòng PC49 còn phát hiện nhiều doanh nghiệp gây ô nhiễm môi trường như: Công ty TNHH Giấy Tây Đô (quận Cái Răng), chuyên sản xuất giấy vệ sinh, đã cho nước thải không qua xử lý theo ống nhựa PVC đặt âm dưới đất nối vào hệ thống thoát nước rồi xả thẳng ra Rạch Chiểu...

Theo Phòng PC49, năm 2012, đơn vị đã chủ động kiểm tra và phát hiện 98 cơ sở, doanh nghiệp và cá nhân hoạt động kinh doanh gây ô nhiễm môi trường. Đơn vị đã trực tiếp xử lý và giải quyết 96 trường hợp, chuyển hồ sơ sang cơ quan chức năng 2 trường hợp. Qua phân tích hành vi vi phạm, có 49 trường hợp xả nước thải, gây ồn, bụi vượt tiêu chuẩn; 15 trường hợp vi phạm cam kết bảo vệ môi trường; 9 trường hợp thải mùi hôi thối, khó chịu vào môi trường... PC49 đã trực tiếp hoặc tham mưu, ra quyết định xử phạt vi phạm hành chính 71 trường hợp, với tổng số tiền phạt trên 2,33 tỉ đồng.

Theo Sở Tài nguyên và Môi trường TP Cần Thơ, thời gian qua, trên địa bàn TP Cần Thơ tình hình người dân lấn chiếm đất công, san lấp kênh rạch vẫn còn xảy ra. Nhiều năm qua thành phố hiện vẫn chưa có hệ thống thu gom xử lý nước thải công nghiệp tập trung tại khu chế xuất công nghiệp; chưa hoàn thành hệ thống thu gom và xử lý nước thải sinh hoạt... Các doanh nghiệp, cơ sở sản xuất kinh doanh chưa thật sự quan tâm công tác bảo vệ môi trường, chưa dành kinh phí cho việc đầu tư hệ thống xử lý chất thải, xem đầu tư cho bảo vệ môi trường là tốn kém không mang lại lợi ích kinh tế. Những vấn đề này và những vấn đề xã hội phát sinh đã và đang đặt ra bài toán khó cho chính quyền trong quá trình phát triển đô thị.

Bài cuối:

Để xứng tầm đô thị trung tâm vùng